

LA ESQVELLA DE LA TORRATXA.

(Dibuix de Joseph Ll. Pellicer.)

20 céntims

AL BRUCH

Puertaferriosa, núm. 10, y Petritxol, núms. 8, 12 y 17
BARCELONA

LUNAS PARA ESPEJOS 1ª CLASE

exclusivamente de SAINT GOBAIN, marca registrada

Espejos de todos tamaños y precios.—ESPECIALIDAD en los llama-
dos de VENECIA.—Cromos, Oleografías, Estampas, Grabados, Acua-
relas y Mapas.—Galerías, Ballestas, Portiers y todo lo perteneciente
al adorno de habitaciones.

FABRICA DE TRANSPARENTES DE TODAS CLASES

MECHERO «SOL»

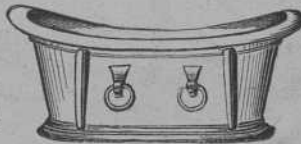
LA PARISIEN

V. Sociats é hijo

8, Rambla de Estudios, 8

BATERIA DE COCINA

DUCHAS

CUBOS

Manguitos «SOL»
desde 1'50 ptas.

PRECIO FIJO

PRECIO FIJO

APARATOS PARA GAS

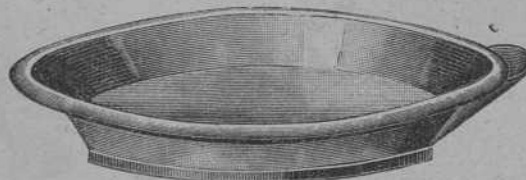

LIRAS para GAS
desde 7'50 ptas.

REFRESCADORES

BAÑOS generales desde 30 pesetas uno.
Idem para pies » 1'90 »

BAÑOS limpieza con pico desde 11 pesetas uno.

Teléfono 320

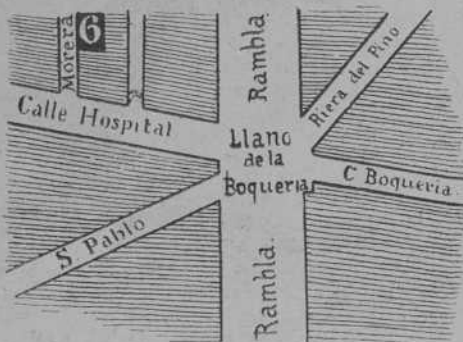
LAMPARAS

HELADORAS
desde 15 ptas.

8, Rambla de Estudios, 8

CAFETERAS
desde 0'75 ptas.

TRASPARENTES

DE TODOS PRECIOS Y CLASES

VENTA AL POR MAYOR Y MENOR

EN LA MISMA FÁBRICA

calle MORERA, n.º 6, 1.º

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRÓNICA

B l' esclat de la revolució de setembre—me'n recordo com si fos avuy—va destermarse una ventada popular que arreballá del cap dels Mossos d' Esquadra aquell típic barret de copa d' ala apuntada qu' es lo séu distintiu mes característich. Feya cosa de un any que á la veu del comandant Vidal que maná foch, s' havia ensangrenat la Rambla del Mitj, y 'l ressentiment del poble durava encare. Res te d' extrany que 's reclamés l' abolicíó de un cos que tants esbirros havia proporcionat als Capitans generals de Catalunya, en las épocas mes tristes de terror y despotisme. En molts punts de la ciutat s' instalaren taulas, y no passava

un ciudatá que no 's detingués á firmar l' exposició dirigida á la Junta revolucionaria, reclamant lo llicenciament de las Esquadras. En l' espay de 24 horas se varen recullir mes de 100,000 firmas.

Sis anys després se girava la truyta. Triumfant la restauració borbónica y constituída la primera Diputació provincial conservadora alguns dels membres que la formavan, sentint la pruitja de demostrar que tornavan á manar els vensuts de la revolució, 's digueren:

—¿Quina te'n farém pera fastidiar als liberals? Y res millor ni mes propi se 'ls ocorregué que restaurar el Cos de Mossos d' Esquadra.

—¡Y ab cordas y tot!—deya un dels partidaris del séu restabliment, com si ab aquesta frase volgués cantar el trágala als vensuts de la restauració.

Y aixís van tornar á la vida, pero sols en la Provincia de Barcelona (las tres restants de Catalunya no hi van voler saber res) els famosos Mossos, lluhint la mateixa indumentaria que avants de la seva abolicíó: lo mateix jech blau ab vius vermells, las mateixas espadenyas de cinch betas y 'l mateix barret de copa, copia del que usaren els parrots, els quals á la seva vegada l' havian copiat dels soldats de Marina inglesa, segons es de veure en las estampas de l' época que representan lo combat de Trafalgar.

Encare que creats de nou, com queda dit, á manera de trágala, es precis ser justos consignat que

'ls Mossos en aquesta última tungada, han procurat no ficarse en llibres de caballería. L' escarment de l' época revolucionaria va ser prou exemplar per advertirlos y moure'ls á no excedirse gota dels fins propis y excludius de la seva institució.

Ab la seva conducta correcta han lograt que avuy ja no se'ls discuteixi com anti-liberals, ni com á poltichs de cap mena, ni de cap color. Se limitan á la vigilancia, á la persecució dels malfactors y á donar cumpliment á las ordres emanadas de las autoritats judiciales. Fins l' autoritat militar de qui depenen crech que procura evitarlos tot compromís deixant de utilisar los seus serveys en assumptos relacionats ab l' ordre públich. Se 'ls tracta com á cosa delicada, de aquellas que avants de moure'las de puesto 's diu:

—Cuydado.... molt cuydado, que podria tren-carse.

Aixó ha fet que s' olvidés casi del tot la tradició negra del Cos tan bruscamment interrompuda al esclatar la revolució de Setembre. Los Mossos d' Esquadra de avuy, excepció feta del uniforme, son molt distints dels Mossos d' Esquadra de l' época de 'n Vidal y altrás anteriors. Cert que 'l país crusat de camins, carreteras y líneas férreas, es molt distint també, no fentse tan necessaria com avants la seva vigilancia á causa de haver desaparegut una gran part dels terrenos fréstechs y emboscats en que tant abundavan llavors certas regións de Catalunya.

Antiguament els mossos anavan sempre á peu; avuy van en tren ó en diligencia, y aquest cambi en la manera de transitar sembla qu' estiga dihent: —Successors dels minyons de 'n Veciana creats á principis del sigle XVIII; lo sigle XIX toca á la seva fi, y ha passat la vostra época.

De manera que molt hauria d' enganyarme, ó prompte haurán de plegá 'l ram, deixant l' estrambótic uniforme—com deya l' altre día un diputat de la provincia—perque la gent de bon humor s' hi diverteixi, durant alguns anys, en l' época de Carnestoltas.

Perque la veritat es que qualsevol pot observar que á las provincias de Tarragona, Girona y Lleyda no hi ha menos seguretad que á la de Barcelona, ab tot y no tenir mossos d' Esquadra desde l' any 68, y ab tot y no estar tan pobladas ni contar ab tantas vías de comunicació com la nostra.

Y si ellas fa mes de 30 anys que se'n passen sense trobarlos á faltar ¿per qué la de Barcelona, ha de invertir una suma considerable per tenirlos?

A 280,000 pessetas ascendeix lo que cada any se gasta per la Diputació provincial de Barcelona en sostenir un cos, quals serveys no pot utilisar directament. Perque lo bo del cas es que la Diputació paga y vesteix als Mossos y casi tothom ne disposa menos ella. No intervé per res ni en la seva organizació, ni en lo nomenclament dels seus individuos, ni en la designació de las sevas classes.

Los Mossos d' Esquadra no coneixen á la Diputació, sino pera cobrar lo que tenen senyalat en los pressupostos de la provincia.

Y cuydado que la Diputació, de un quant temps ensá no neda en l' abundancia, ni molt menos. Los seus exercicis solen saldarse ab déficit, y alguns de sos serveys mes urgents y necessaris quedan completament desatesos.

Aquí tenen sino las didas de la Casa de Maternitat y Expósitos que no poden cobrar sempre que volen, correntse 'l perill de que las infelissas criaturas se quedin á lo millor sense poderse nodrir. ¿No es ben xocant que no puguin mamar els bordets y mamin els mossos d' Esquadra, ab tot y ser homes grans y sapats, que de qualsevol altra manera podrian campársela?

Ab los 56,000 duros anuals que consumen els Mossos, no se 'n podrian fer pocas de cosas útils! La Diputació que atent regularment l' ensenyansa artística, y algun tant, encare que menos, la industrial, centralisadas á la ciutat de Barcelona ¿per qué no té de montar escolas teórich-prácticas de agricultura en las comarcas típicas de la provincia? ¿No podria escullire un medi mes profitós de donar inversió á petites sumas de diners, que portarian la riqueza y la ilustració á molts punts que avuy se troban completament abandonats y sotmesos á la tradicional rutina en lo conreu de las terras.

De segur que 'ls pobles rurals veurían ab mes gust l' existencia de aquests centres actius d' ensenyansa y d' experimentació, que 'ls puestos de mossos d' Esquadra avuy existents.

De la seguretat dels ciutadans se 'n ha de cuydar l' Estat, que per aixó se li pagan els tributs.... Y per lo que á Catalunya respecta,—ben clar ho de mostran las tres provincias que no tenen Esquadras,—allí ahont no alcansa la Guardia-Civil, hi arriba la institució armada del Somaten.

Y ara perdonin que haja dedicat la Crónica del present número á un assumpto tan especial. D' ell va ocuparse en una de sas últimas sessions, la Diputació de la Provincia; pero com molt de lo que allí 's diu, no trascendeix á fora, he cregut convenient portar la qüestió á coneixement del públich.... creyent qu' ell es qui ha de influhir sobre 'ls Diputats, fins á lograr que prescindeixin de un Cos, que si avants per lo que va fer signé abolit, avuy per que deixa de fer l' haurian de llicenciar.

Y no per culpa seva, sino perque las mudansas del temps, afortunadament, han fet que 'ls serveys que poden prestar els Mossos, ab tota la seva bona voluntat, no valen de bon tros lo que costan.

P. DEL O.

EL BÉS DEL SOL

El nen, desde 'l bressol,
juga ab un raig de sol
qu' esquinsa la foscor—qu' encubria la cambra.—
La mare á n' el dintell
mira aquell quadro bell
que reflecte en sos ulls—un goig qu' encisa l' ánima

El sol se va extenent;
besa 'l cap ros del nen
y endinza sa escalfor—als sécha de sas carns fionjas.
Fruint el bé, l' infant,
ab pens y mans, jugant,
desfá la boyra d' or—que 'l sol á raig l' hi dona.

La mare ab goig plascent
s' acosta á besá 'l nen

y ab son cos vincladis—l' encant del sol l' hi roba.
Sens l' encant l' infantó
llensa, rebech, un pló
qu' ella aconhorta en va—amanyagant son rostre.

Malgrat son dolor greu
s' aparta del fill seu
y 'l sol torna á besar—las tofas de sas galtas.
Estúpít l' infant riu.
La mare, trista, diu:

—¡Pot més el bés del sol—que 'ls besos d' una mare!
J. PUIG CASSANYAS.

LAS APARIENCIAS ENGANYAN

—¿Qué si enganyan?... Mes de lo que muitas vegadas ens figurem.

—Aixó será segons á qui. Una persona reflexiva, que pensi y aqullati fredament las circunstancias, no es fácil que...

—¡Deixis de tonterías!—va interrompre en Gelabert ab molta vehemencia:—ó sino, ja veurán,—anyadí dirigintse á tots els que formavam rotlo al voltant de la taula:—¿que no 'm tenen per persona reflexiva á mi?

—Vaya, ¿qu' ho dupta? Y molt.

—Pues ara veurán, á pesar de la meva circunspecció, de la meva cautela may olvidada, de quina manera mes tonta van enganyarme una vegada las ditxosas apariencias.

—¿Es dir que va de quènto?

—D' historia... rigurosament histórica.—

Vam estrenye una mica més el corro, y en Gelabert va comensar:

—Era una tarde d' hivern. Sortia de casa, y al arribar al passeig de Gracia, 'm topo ab el tranvía que anava avall.

A pesar de veurel ple del interior, vaig pujarhi y 'm vaig quedar dret á la plataforma del darrera.

Fássinse cárrech de la situació que ocupavam los passatjers d' aquella part: jo, al mitj, apoyat en la barana del carruatje, á la dreta un senyor de mitja edat, recolzat lo mateix que jo, y á l' esquerra un altre individu, colocat si fa ó no fa d' una manera idéntica. Lo cobrador s' estava á la portella, repenjat patriarcalment y fumant un cigarro.

Encare 'l tranvía no havia rotat una dotzena de passos, ¡plam! me sento un cop de puny, un verdader cop de puny á l' esquena.

Creyentme que 's tractava d' algún baylet entremaliat, d' aquests que sovint se repenjan á la traseira dels carruatjes, vaig girarme rápidamente per reptarlo.

¡Ningú!... Al darrera del tranvía no s' hi veyá un' ánima.

¡Está bé! vaig pensar, una mica sorprés: aquesta si qu' es bona— ¿D' ahont haurá vingut aquest tanto?

Pensant estava encare en aquest extrany incident, quan de prompte, ¡plam! un altre cop de puny per detrás.

¡Hola, hola!... vaig dirme jo, posantme resoltament en guardia: aquí deu haverhi algú que vol divertirse ab mí. Perfectament: segueixi la broma. A veure si li arreplego y tinch el gust de poguer tornarli... ab els interessos acumulats.

La qüestió era clara: l' autor dels cops de puny havia de ser forzosament un dels dos fulanos que venfan en la plataforma. Del cobrador no 'n podia sospitar: el tenia davant meu y li veyá las dugas mans. No era ell: era un dels altres dos; pero ¿quin?

Me poso á vigilar, observant dissimuladament els

L' HIMNE ETERN.

(Dibuix de M. Moliné.)

Quan dos s' estiman de veras
ab tot l' ardor de la sanch,

lo mon, la gloria, la ditxa,
tot cab á sobre d' un banch.

gestos dels meus acompanyants. Cap d' ells se movia. El de la dreta, 'l senyor de mitja edat, semblava entretenir-se mirant las caras de las senyoras que anavan passeig amunt. L' altre tenia, ó fingia tenir, las mans á la butxaca.

¿Si serà aquest?—pensava jo, dirigintli una mirada obliqua, de la qual ell afectava no darsen compte.

¿Si serà aquest altre?—y al dirme jo aixó, dirigia 'a vista al senyor de mitja edat.

La immobilitat dels dos personatjes era tan absoluta, que ja comensava á duptar si 'ls cops de puny rebuts els havia rebut de debó ó 'ls havia somiat sense adormirme.

Pero no; eran reals, tan reals, que á lo millor de las mevas divagacions, altra vegada, ¡plam! un cop sech, rodé, de la mateixa familia que 'ls dos anteriors.

¡N' hi havia per tornarse mico!

Lo pitjor era que cap dels dos socs s' havia mogut, ó al menos jo no havia sapigut adonármen.

Y no obstant ¡bé havia de ser algú d' ells! Si al mon no hi ha efecte sense causa—y creguin que 'ls tantos que jo rebia eran d' un efecte indiscutible—¿cóm podia admetres que aquells trastassos no me la causés ningú?

Afortunadament al ser davant de Novedats l' individu de l' esquerra va baixar.

¡Bravísim!—vaig dirme jo:—'l problema comensa á simplificarsem. Aquí ja no hi caben duptes ni

camándulas: si ara algú 'm toca, ja no 'm cal averiguar res; haurá de ser aquest tio de la dreta. ¡Atenció, Gelabert, que s'acosta la liquidació del compte!

Preparo 'l bras en la posició mes cómoda pera improvisar una bona bofetada, y 'm dispoño á esperar los aconteixements.

¡Ab quin anheli ho desitjava sentirme un altre cop de puny!.... Apa—murmurava jo entre dents:—pega, maco.... atreveixte.... ¿Encare no?... ¡Tant que 'ns divertíram ara!....

En tot aixó, havíam arribat davant del portal del Angel. Lo senyor posa 'l peu al estrep del cotxe, baixa tranquilament y ja s' havia allunyat vint ó trenta passos, quan ¡cataplám!.... un altre cop de puny, mes fort, molt mes fort que tots els anteriors.

¿Qué significava allo? Estava sol, completament sol á la plataforma ¿y hasta aixís havia de rebre?...

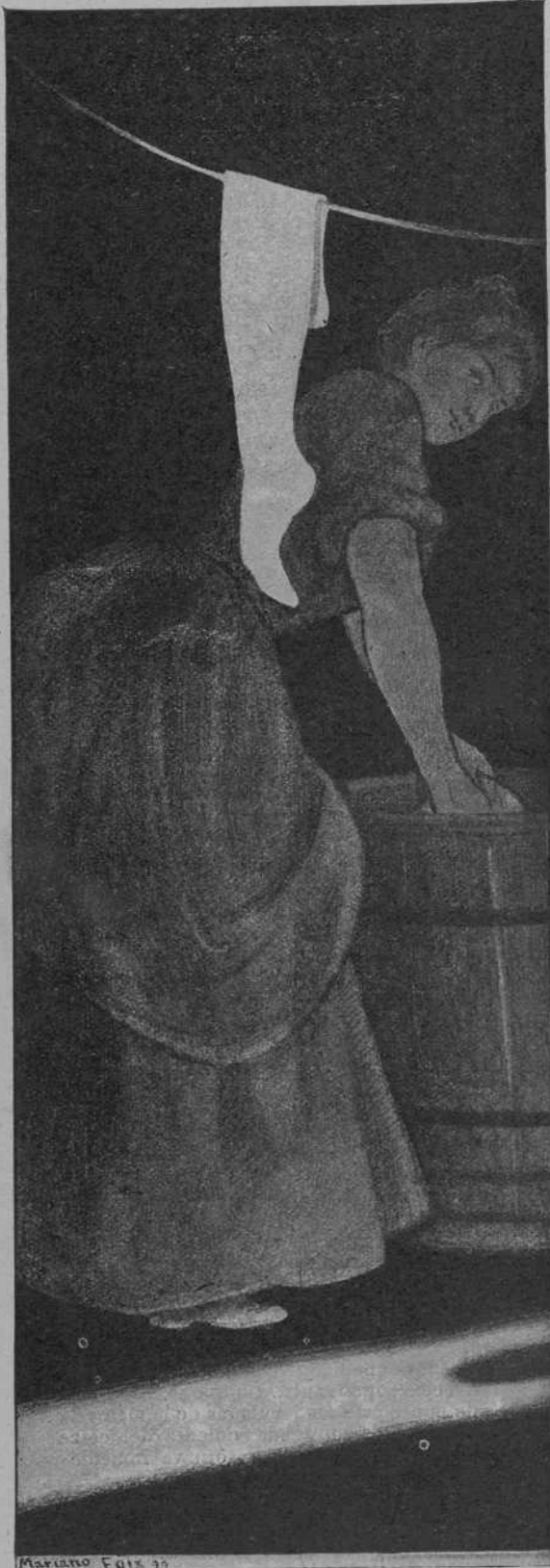
M' aparto de la barana ahont m' apoyava, m' ajupo esferehit buscant la causa d' aquell fenomen, y en lo moment culminant del exámen, ¡ay!.... si 'm descuydo una mica més rebo 'l trastasso al bell mitj de la cara.

Pero al menos aquell cop vaig compéndreho tot. ¡Las apariencias enganyan! .. Lo que jo havia pres per cops de puny, eran las reculadas de la manivela del freno, que á cada sotragada violenta del cotze donava una mitja volta brusca y tornava inmediatamente á quedar en la posició primitiva.

¡Calculin si arribo á pegar á algú d' aquells dos pobres ignocents!.... ¡Quina planxa! ¿eh?

A. MARCH.

A LA VISTA ESTÁ.

Mariano Falcó 99

(Dibuix de Mariano Falcó.)

—¡Que si son mevas!...!¿Qué no 's veu ab la mida?

FLORS DE MAIG

Xiuxiuhejant alegres,—lluhint sa millor roba,
tot un aixám de nenas—acut al temple sant
y ab munts de flors collortas,—rugosas y marcidas
guarneix ben be l' altar.

Després las més xamosas—ratllanas á doncellas,
rams cursis engiponan—voltats de paper blanch,
ab un somris missayre—ne fan ofrena als joves
y aquests esquitxan rals.

Al cor pujan las altras—y ab tots sos pulmons eridan
una cansó monótona—que 'la parpres fa aclucar,
mentre 'l vell organista—las acompanya ab l' orga
de fástich butzinant.

Bèatas y criaturas—y jovenets Uuisos
bellugan sa silueta—en mitj la fosquedat
y 's diluheix en l' ayre—d' olors tanta barreja
que fan aburri 'l nas.

Ab sa carona d' ángel,—rissats sos cabells rossos,
de pellingots cuberta—mostrant sos peuhets nus,
la nena bosquetana—al temple de Natura
se 'n va quan el sol surt.

L' espay fa d' ampla volta—l' herbey flonja catifa
las matas, els arbossos,—els esbarzers y els bruchs
son cors desde hont cantan—aucells de totes menas;
fa el Sol d' espléndit llum.

L' hermosa bosquetana—entre el brossá esmunyintse
las flors més nou-badadas—per embellirse cull
y quan ha omplert sos rissos—guarneix xamosa toya
fent de lligám son puny.

Ea tant l' oració ingénua—que li enseyá sa mare
surt de sos rojos llabis—com un suau murmull
y 's diluheix en l' ayre—un delicat poema
de notas y de llum.

Allí l' hipocresia,—la vanitat humana,
la estúpida rutina,—l' oració sens fé;
aquí l' obra perfecta,—la cándida innocencia,
las prácticas senzillas—d' un viure més plascent:
allí sols nota l' ánima—una buydó absoluta;
aquí s' hi sent á Deu.

JEPH DE JESPU.

¡FLORISTA!

¡Quina ditxa! Hi conquistat á una florista... ¡Una
florista! L' ideal dels meu somnis, la realisació de
las mevas ilusions...

¡Una florista!... Un ser tendre, espiritual, que viu
entre rosas y hortensias, que cull violetas y pen-
saments, que no respira altra aroma que la de las
flors, que té per morada un jardí y per alfembra un
tapís de verdura...

L' he coneguda al teatro. Eram vehins d' assien-
to, hem parlat, hem simpatisat y al caure 'l teló
del últim acte ja havíam quedat entesos.

—¿Ahónt viu vosté?—li he preguntat en el curs
de la conversa.

—A Sant Gervasi.

—¿Qué fa?

—Soch florista.

Desde aquell moment, lo meu cor, que ja estava
si cau no cau, s' ha entregat á discreció.

¡Florista! ¡Una florista! ¡Lo símbol de la poesia y
del amor!...

Si m' hagués dit qu' era cotillayre, ó que feya
caspas de cartró, ó que ribetejava sombreros ¡quina
desilusión hauría suferit, pobre de mí! Pero no; sens
dúpte Cupido 'm protegeix: m' ha dut lo tipo que
jo buscava, y me l' ha dut coronat de flors y rode-
jat d' un march d' eterna verdura.

Avuy haig d' anar á casa seva.

—Vingui—va dirme:—es un passeig que li agra-

PERFUMERÍA SELECTA

dará. ¡Es tan bonich en aquest temps Sant Gervasi!

Si que ho es, pero lo verdaderament bonich ha de ser la casa d'ella. A mí ja 'm sembla que m' hi trobo. ¡Ah florista, florista del cor! ¡Qué ditxós soch en aquests moments!

«La ví por vez [primera salir de una enramada...»

¡Quín gust deurá donar sentir ressonar aquestas deliciosas notas pels

caminals del seu jardí!...

Agafadets del bras, anirém recorrent los grupos de flors y empapantnos d' amor, tot admirant las galas de la naturalesa.

Ella arrencará una gardenia y me la posará al traú, 'm dirá 'l nom de cada planta, m' explicaré 'l mérit de cada flor y jo, boig de felicitat, li diré... ¡qué sé jo lo que li diré!... que la planta mes hermosa es ella, que la flor mes delicada es ella, que en ella 's reuneixen totas las bellasas y tots los encants del seu jardí.

..

Ja dech serhi... S: 'l carrer es aquest: número... 26: aixó mateix: ha de ser aquesta casa. Preguntém.

—¿Una noya que 's diu Roseta?

—A dalt, al segon pis.—

¿Segon pis? Es raro. ¡Si tindrán lo jardí al terrat! En fi, amunt: potser aquí no mes hi viuhen.

Pujo y truco. Corredissas, obran.

¡Es ella, la meva Roseta, fresca y seductora com sempre!

Pero... jo no 'm puch aguantar: necessito aclarir

desseguida 'l dupte.

—¿Y 'l jardí?

—¿Quín jardí?

—El lloch ahont crían las flors, las plantas... ¿No 'm va dir qu' era florista?

—Sí senyor; faig flors artificials de paver.

MATÍAS

BONAFÉ.

CANSÓ DE MAIG

L' amor

Quan lo Maig arriba ab sas gayas flors, ab son alé tebi,

ab sos suaus petons, lo cel y la terra somriuhen ab goig, tot se mostra espléndit, tot respira amor.

Las tendras aucellas tot piulant pe'l bosch, son niu construeixen ab brins, palls y jonchs. Y al apuntar l' auba y al naixe 'l nou jorn, alegras entonan bells cántichs d' amor.

Los arbres recobran sava á discreció que omplena sas brancas de prenyats botons. Arreu surten fullas, esclatan las flors y ab l' ayret se gronxan

ab goig y ab amor.

Los camps s' engalanan, prenen ufanó y 'l pagés ovira un any bó y hermós. Per sota la terra la seca llevar ab forsa germina y brota ab amor.

(Dibuix de R. Miró.)

—¡Qualsevol gasti sabó de los Principes de... etc.!

Papallonas nocturnas.

"HICAS" DE MARIA
Sortint de la solemne cerimonia.

L' oronel gentívol
ab son ràpit vol
de platja africana
retorna frisós.
Tot xisclantne solca
l' espay, com un foll,
quan va arrán de terra
's enlayra ab amor.

Gosém, donchs, hermosa,
reyna de mon cor,
de goig ubriaguemnos
que al bon temps ja som.
De mon bras repénjat,
besemnos á doll,
que 'l Maig, prenda meva,
convida á l' amor.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

LA NOVA PRIMA VERA

Coloma, colometa
qn'engabiada t' planys: jo t' obriré
de la presó la porta
que tant te reté estreta;
jo ta esperansa morta
de mon pit al calor revifaré!

Lo cim dels arbres miro
de nou ja verdejar; no sé que ho fá
que avuy al véuret soia
sense voler sospiro.
¡Oh, surt, coloma, vola,
y Deu te guardi del ferest milá!

Mira, ja de flors blanques
cada admetlle es un pom; los violers
ja tots traueu florida,
y del fruyté en las blanques
caderanera aixerida
al vent escampa sos cantars primers.

Ja de la font sonora,
que la crosta del glas per fi ha romput
s' escolta la veu pura;
y allunya benefactora
la brisa que murmura
la esgarriffanta por de la quietut.

La verdor de la plana
la serra escala al empaytar la neu
que ni tantost blanqueja;
y al bés de l' aura blana
tot riu y tot rumbeja,
y vida nova y llums y colors treu.

Vola, coloma meval
Ab tú vola també mon esperit:
que 'l pés de la mortalla
vuy de la pena 's lleua;
de ta presó la valla
era la llosa que 'm xafava 'l pit.

Perque, si treu sas galas
la terra tota, haig de romandre jo
al banch de la galera?
Vull espolsar más alas
del sol ab polsina:

del front vullme aixugar lo fret suó.

Com de sava novella
neson del arbre, al allunyar l' hivern,
totas las branques plenas,
de sanch que no es la vella
me 'n sento ja las venas,
de foch omplintme y de vigor intern.

Grá de perduda arena
que mou lo vent de un papalló al passar
ne soch estat fins ara;
de aixó 'n faré l' esmena;
lo mon mes xich encare
sota mos peus vull veure rodolar.

De mos recorts la vesta
plau me llansar per no vestirla més:
vull naixe á nova vida,
vull batejar ma testa
pel dolor revellida
ab los primers aromas dels rosés.

Vola, coloma bella:
seguint la guía de ton ràpit vol
faré tendra besada
del demati á l' estrella,
veuré de la rosada
sobre la mar, com reflecteix lo sol.

Dalt lo carro de plata
de la nit, correré l' espay seré:
las ténues mosselinas
ab que l' auba recata
al home sas divinas
formas, lo goig d' arrebossar tindré.

Perdut entre las onas
de la boyrada, 'm gronxaré en las flors,
y sorprendré amorosos
secrets de papallonas,
y en cálzers primorosos
beuré glopadas de mesclats olors.

Iré á despertá ab l' aura
l' aucell enamorat dintre del niu;

(Dibuixos de M. Moitné.)

la fruyta temptadora
del arbre faré caure,
y ab l'aygua brolladora
de la fontana, baixaré pel riu.

Y en ecos d'armonia
y en rastres de perfum desfent mon cor
dels núvols á la serra,
de aquesta á la masia,
seré de cels y terra

llás invisible d'eternal amor.

Vola, gentil coloma:
teu es lo món, l'espai y l'infinit;
de mos suspirs ab l'ayre
jo atufaré ta ploma,
en l'ayre... més en l'ayre...
Regenérat cor meu... Aixámple't pit!

F. UBACH Y VINYETA.

ACUDITS

En una reunió de carreters.
Ja fa estona que s'está discutint una qüestió referent als Srs. Socis,
sense haver lograt posarse de acort.

Un de la Junta, impacientantse, comensa á proferir certes interjec-
cions recargoladas molt propias del seu ofici.

Lo President ab tó autoritari:

—Sr. Fulano: vosté sens dupte olvida que 'l renegar en sessió está
prohibit per l'article 20 dels Estatuts.

—Sr. President—respón l'interpelat—jo 'm guardaria molt bé de
ferho si no vejés que la discussió está *encallada*.

Extranyat D. Narcís de que en los recibos del colégi de son fill hi
figurés mensualment el gasto de un número considerable de plomas,
va anar á veure al mestre á fi de que li aclarís l'assumpto.

Y 'l mestre, per tota explicació, va dirli lo següent:

—Es que 'l seu fill *despunta* molt.

Tant avaro es en Maciá
que ahir deya resolut
que per poder estalviar
apenas *gasta* salut.

Un jove enamorat bojament de una senyoreta pensa escriureli una
carta declarantli 'l seu amor.

Y un amich seu, jugador de profecta, á qui ell ha demanat cancell
sobre 'l cas, li parla en los següents termes:

—«Una carta porta molt compromís: pot obligar á moltes cosas.—
Desenganya't afegeix—en qüestió de cartas sols comprench els *vuits*
y *nous* que son las únicas que no lligan.

—Fassim alguna coseta

á ne 'l vano, D. Conrat.

—Sent vosté qui m'ho demana...

Tinguil...

(Y li va fé un forat.)

Se que vas contant pel mon
la nostra historia y te 'n rius.
¡No dirías lo que sabs
si sabessis lo que dius!

Q. MALLEU.

Música clàssica.

“HICAS” DE MARÍA (Dibuixos de M. Moliné.)
Provisió d'estampetas pera la próxima funció.

LA PONCELLA

La vehina de sota de casa,
una nena més maca que 'l sol,
ab capotas y llaunas y testos
un jardí va guarnirse al balcó.
Ha arribat la esplendent Primavera
y el roser, que va creixe ufanós,
va esclatá una poncella preciosa
que jo li he implorat
á cambi del cor.

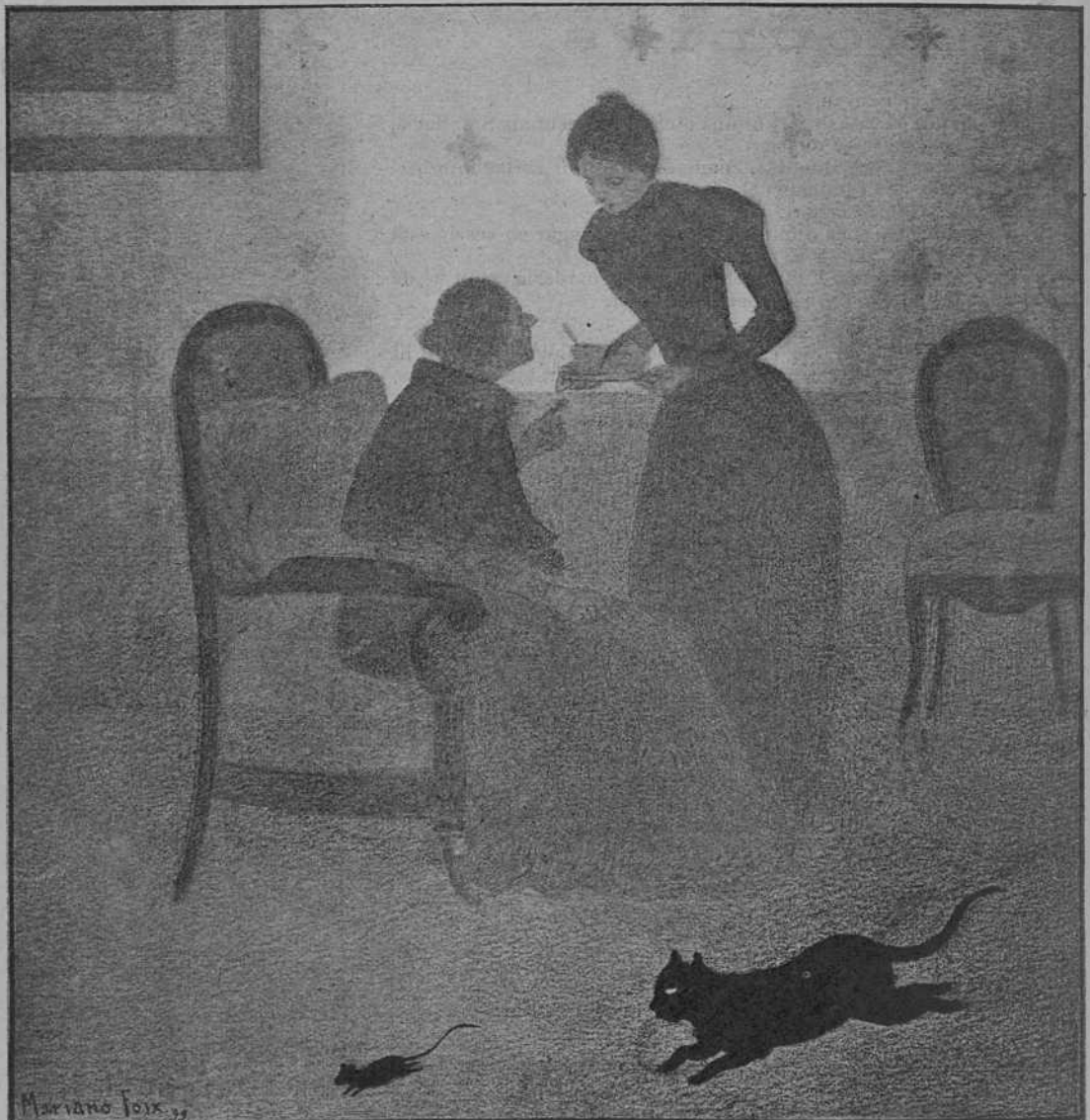
Mentres tant el brancám va enredarse,
ab las plantas d' uns altres balconés
proprietat d' un yellot rich y viuado
que també li festeja la flor.

L' altre dia li dich, al sorprendre'ls
infraganti en col-loqui amorós:
—Bé, que 'm dóna ó no 'm dóna la rosa?
—Quan es badi.... sí
ella que 'm respon.

La poncella está á punt de badarse
y ella, al fi, decidirse no vol;
el brancám del vehí cada día
ab el seu va enredantse mes fort....
Y jo penso: Sí, sí, que s' hi *enredé*
y que *badi* ab aixó del amor;
que quan tingui la rosa badada,
jo no li voldré....
y ell potser tampoch.

ALTER EGO.

L' HORA DE BRENAR

Cada hù menja lo que pot.

(Dibuix de Mariano Foix.)

FLORIDOR

Intima

Al esclatar la nova Primavera,
sento ab tota sa forsa—l' esclat d' un nou amor;
y el jardí mal-cuydat de la méva ànima
se revesteix de matissadas flors.

Flors débils, moltes d' ellas malaltissas,
trasplantadas del Assia—ó dels jardins del Nort,
necessitan qu' algú las regui ab llàgrimas
ó las rabeji ab son alé amorós.

D' aquest terror florit te 'n faig mestressa,
dona verge estimada—ja que 'm brindas el cor:
ubriagat l' esperit ab sas aromas
quan per tú s' esponcelli al bés del Sol.

N' arrencarás d' arrel pensaments negres,
concupiscents desitjos—en forma d' escardots
y aquella flor de l' ànima dempnada,
de sugestius pressentiments de Mort.

Cuidarás bé principalment entre ellas:
la sensitiva, símbol—de la pura emoció,
el lliri blanc de la santa Poesia
y la violeta imatge del amor.

L' amable gessami y l' alba gardenia,
del Bé y de la Bellesa—representants en flor;
y sobré tot la trista passionaria
que simbolisa els sufriments del món.

Cultivarás també, ab instint de dona,
la utilitaria espiga—qu' en mi creix com Deu vol,
sense olvidar á la rosella artista,
bell contrast d' alegria y de color.

....
Quan l' istiu ens sofoqui ab sa alienada,
á l' ombra misteriosa—del lladoné ufanós,
contemplant las espigas y rosellas,
canbiarém abressadas y petons.

Y davant del altar de la Natura,
encensats ab l' aroma—del nostre llit de flors,
practicarém el goig, fi de la Vida
y aspiració suprema del Amor.

MAYET

REFLEXIONS SOBRE UN TEMA VELL

Fa molts anys que 'm deya un amich que la dona estima sempre per egoisme. Comprobada la frasse opino que abont diu *estima* deu escriures *s' entrega*.

Perque la dona no estima may. Aixó no vol dir que no 's pujan citar exemples de verdadera estimació; pero tenim convingut que una flor no fa istiu.

Si 's casa, ó bé ho fa perque la mantingan, ó perque la fassan lluhir, ó perque la rodejin de comoditats, ó senzillament per sortir de la esclavitut en que creuhen estar totes las solteras.

Fins quan tenen fills els prefereixen al marit perque son seus, per lo domini que sobre d' ells tenen y per la utilitat y protecció que n' esperan quan sían majors.

Y si la dona 's permet la llibertat de mantenir un amant, tres son no mes los móvils que generalment la impulsan: l' apetit carnal, l' odi ó revenja contra 'l marit y la recompensa material.

Aquest darrer móvil es el mes comú. La dona no las vol unas caissas ab las butxacas buydas.

Y encare qu' en tots los cassos citats hi juga molt la paraula estimació, l' amor no s' hi embolica.

Perque amor vol dir abnegació, vol dir sacrifici, vol dir identificació ab la persona á qui s' estima, y la unió dels dos sexes s' efectúa la major part de las vegadas entre caràcters y temperaments incompatibles, ó 's basa en un pacte, ó es un negoci.

Puig si bé l' amor va acompanyat del sensualisme de la carn, y no 's comprén un amor sense 'l desitj de possehir y complaures ab la dona estimada, no sempre 'l sensualisme de la carn es provocat per l' amor, L' amor hi es de nom. L' amor es el tapa-rabós de tots els gurmants y de tots els atrevits.

Convindrém, donchs, en que l' home es lo qui estima: la

dona no fa mes que consentir en que l' estimin. Ja ho be dit avants: *s' entrega*.

Un amich meu que perseguia la estimació de una dona, m' explicava que trobá una resistència mes que heróyca pera conseguir lo seu objecte, ab tot y qu' ell sentia per aquella dona una passió que 'l feya tornar tarumba. Ell atengué á totes las necessitats de la seva estimada, y sols després de haverla omplerta de beneficis conseguí qu' ella cedís. Aixó sí, ella deya que aquell amich meu era l' únich home que li havia inspirat un amor viu y verdader. Aixís ho ereya 'l pobre xicot, mes als dos mesos justos de haver vensut la fortaleza, la dona li girá l' espatlla y 's passeja per aqueixos mons de Deu ab tot l' énfassis de una dona honrada é invulnerable. Va á confessar molt sovint, pero no 's recorda may de tornar los diners qu' onmatllévá al seu apassionat protector.

Aqueixa es la dona tipo; no arriba á mes la seva estimació.

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

PEL MAIG

I

Al jardí hi ha una glorieta
qu' es un reconet de cel;
las mareselvas s' hi emparan
cobrintla ab perfumat vel.

Ramells de flors olorosas
penjan dins assí y enllá
com gayas estalactitas
que l' ventijol fa orejá.

Quan la nit son mantell negre
sobre la terra n' extés,
iquin goig passá allí la estona!
que dols deu trobars'hi un bés!...

II

La Marruica, una gateta
blanca com la neu quan cau,
tan jove, que en son cor tendre
no hi ha entrat cap *marramau*,
molts nits allí fa via,
corra, juga y s' entreté
ab sa sombra ó ab fullas secas
com qui res més te que fé.

Tan aviat s' ajup á terra
com salta molt amatent
tirantse sobre una fulla
que fa corretejá 'l vent.

Ja la pren ab sas potetas,
ja la torna á deixá anar,
se posa de panxa enlayre,
salta y brinca sens parar...

De sopte se queda estática,
sorpresa al bó del seu joch
per un hermós gat d' ulls negres
brillants com brasas de foch.

Ell s' hi acostá, ella l' espera,
que bé 's veu pron que li plau
la visita del bon mosso,
saludantlo ab un dols *mau!*

Ell li fá quatre posturas,
parlantli ab uns *marrameus*
tan melosos, que al cor li entran,
quedant rendida á sos peus...

III

L' endemá va á la glorieta
la gata com cada nit;
mes no juga ab fullas secas
ni per saltar té dallit;

está trista, concisosa,
no té humor ni ab ré 's distreu;
ja no vol jochs d' infantesa...
busca 'l melat, *marrameu!*

RAMONET R.

LA MILLOR EDAT

F. GÓMEZ-SOLER

¡Primavera de la vida!

(Dibux de F. Gómez Soler.)

CANSÓ DE MAIG

Lo taronger floreix
tot all'es flayre:
la flor del taronger
perfuma l'ayre.

Ab son preuhat perfúm
l'oreig s'adorna:
parteix ben lluny ab ell
may més lo torna.
Abans no l'robi tot
joh vida mia!
haixém al jardí junts
al caure'l dia.

Brandant lo taronger
al vent s'inclina,
y una ruixada'n cau
de tarongina.
Corrém sota'l brancall,
ma companyona,
y't teixirà la flor
blanca corona.

¡Corrém que'l taronger
perfuma l'ayre
¡Corrém que'l mes de Maig
no dura gayre!

APELES MESTRES.

||o||

CARTA À UN SNOB

Amich meu:

Ré mes cert y fals á l'hora que lo que 'm deyas ahir al sortir impresionat de la representació del drama d'Ibsen. Ab lo toch que t'ho prens tot y ab l'idolatria qu'are desperta l'exotisme d'Alemania per munt t'exageras la realitat de lo que veus, fins al punt d'oblidar l'història de l'art llatí y de renegar de sos deus.

Estás en lo cert—si t'refereixes sols als artistes—quan dius que l'art tendeix á erigirse en religió y que, per aixó, 'ls enamorats de la vellesa volen concentrar el llur esperit, apartantse igualment dels homes que se'n van y dels qu'arriban. Pero estás en lo fals, quan suposas qu'aixó es nou, reacció idealista, filla llègítima del naturalisme triomfant, y desitj natural y lògic de sondejar l'ànima humana, no contentantse ja ab pintar *las solas funciones animals* de l'home, la seva escorsa com una maquina fotogràfica.

En lo cert estás, porque are y sempre, pe'ls enamorats de la bellesa, aixís sian del Nort com del Sud, tant pe'ls neoclàssichs, com pe'ls romàntichs com pe'ls naturalistas; etc., etc., l'art ha sigut es y será una religió consoladora de llurs afanys y ansias espirituals, y mentres el mon duri, l'artista de debó, tant si es suhech com gaditá y sia lo que 's vulgui 'l renóm que li posi la vanitosa moda, igualment s'apartará adolorit dels que se'n van que dels que venen ó arriban, mentres no l'entenguin ni pugu compenetrarse mútuament.

Pero estás en lo fals quan, olvidant l'història d'aqueixa Humanitat, que ha destruhit las civilizacions de l'India, del Egipte, de la Persia, de Grecia, Roma y Cartago, de l'Edat-Mitjana y del Renaixement, suposas que hi ha mes malestar avuy qu'abans y afirmas molt serio que la revolució qu'acabá ab els Cèssars y l'esclavitut ha convertit al ser mes intel·ligent de la Creació en autómata sense voluntat ni consciencia de l'obra qu'executa. Aixó sempre farà efecte dirho; pero avuy es mes fals qu'

ahir, com ahir ho era ja mes qu'abans d'ahir. Quin poeta, dels indichs en sá, no ha dit aixó de la seva época, ab mes rahó que 'ls d'are? Si no més ha guessin trobat aixó, valent descobriment haurían fet aquells esquimals congelats y de cervell enmaltit per las boyras!

Y tant com te fan plorar pobret, ab unas quantas pindoletas de atzibar que ja preñas de petit y que á tú t'sembla nou no mes que perque te'l disfressan ab opi,—aquell opi qu'á mí 'm fa dormir,—y ab una capa de gel que t'ha de dar esgarriansas fins á tú meteix, meridional com ets!

Y tú, per pur *snobisme*, t'hi encantas, ho ensalzas com el derrer y mes gros dels descobriments! L'automatisme, la fantasmagoria ab que supleixen tos ídols al personatge de carn y ossos, no 's deuen certament á un *progrés artístich*, no, sino al *spleen* atávich de la patria d'Hamlet. L'admiració y aplauso incondicionals ab que 'ls *snobs* rebeu, no las que s'ho mereixen, sino totas las obras qu'avuy vinguin del Nort, venen mes d'una depravació morbosa del vostre gust y d'un estragament de criteri, que no pas dels mérits reals de las obras aplaudidas, en quant pretenú que totas tenen un fondo y una forma de melancolia fins avuy may sentida. Quan ni en quin país ha callat may la Musa del pessimisme tétrich y esgarriós? Quán ha deixat d'entrar al temple, fuhet en l'ayre pera expulsarne als mercaders ó ha parat de plorar devant las runas de Jerusalem? L'art trist? Quina novetat! L'angunia, el dalé, l'afany de mellorar de sórt... quina generació, quin art no 'ls han sentit?

Tú creus qu'alló es nou? Cóm no t'adonas de que no 'n té sino la forma personal del autor, quan l'autor es bó, com nova es sempre també de los meridionals que valen, siguin tristos ó alegres? Y perquè no veus lo fals qu'es, lo dolent y malaltis d'aquell automatisme tret, embustero y anulador com fermentació mística d'un fatalisme hiperbòreo que no pot convéncer ni interessar á cap llatí qu'estigui en sá judici?

Ideal... ideal! Assedegat d'ideal estás. Enhorabona. Però quin art, quin artista de debó no ho ha estat? D'hont heu tret que 'l naturalisme no n'ha tingut y qu'examinant l'home, ó no ha passat de la pell com una maquina fotogràfica, ó no ha examinat sino sas funcions animals? Fotografos frets, superficials, sense dolor, ni ideal, ni acuitat y penetració de mirada, Balzac, Flaubert, de Goncourt, Zola, Daudet, Maupassan y 'l nostre Galdós?

Aixó ho has prés d'en Brunetiere. Quinas exageracions! Va, noy; dit en broma pot passar; en serio,.... en serio ja ni 's discuteix. Digas que vols un ideal diferent, y 'ns entendrém; pero no repeteixis l'heretgia d'en Brunetiere, que ja está prou discutida, de qu'aquells grans psicòlechs no han penetrat al fons dels homes y de la societat.

Y quin ideal vols? En aquest punt may t'he entés prou bé; á voltas m'ha semblat que demanas emoció. Emoció? Y quánta no n'hi ha ja en los llibres d'aquells mestres, si no estém fiachs de memoria ó no som esclaus del figuri? Y aqueixa emoció que tú demanas, l'esperas dels decadentistas, dels simbolistas, dels neo-místichs? Deixo aquests últims, que si n'existissin d'auténtichs me farían creure en certs miracles.... Però y 'ls decadentistas y simbolistas, los maniàtichs de la forma y 'ls pescadors ab canya d'ideas extravagants... aquets creus tú que poden crear ab emoció sincera com tu desitjas? Aném, home, no siguém nens! No veus que l'emoció es filla de la sinceritat y aquesta de l'espontaneitat, enemiga acérrima del artifici y del rebusament?

À LA SOMBRA

D'altres vegades, sembla que 'l teu ideal sigui 'l fuhet, la xurriaca del crítich ibseniá ó bé 'l sarcasme del caricaturista.

Pero quan han deixat d' existir també flagells aixís? Preguntaho als magnats, als sacerdots, al burges, al poble de totes las épocas y païssos. Lo dolor de la fiblada ha dependit del bras que movia 'l fuhet, de l' esquena que la rebia; pero sempre hi ha hagut qui, fuhet en l' ayre, ha embestit animós contra 'ls vicis de las institucions y 'ls homes. Donchs, no ponderis com novetat, no 'ns donguis com ideal nou, lo que ja sempre ha sigut.

Per fi, altres cops, parlas d' un ideal de músich ó de poeta al estil alemany de Nibelungs ó de segona part del Faust, es á dir, de boyra y de núvols, d' éxtassis y somnis, de l' ánima de las cosas que no tenen ánima, y de no sé quinas que no tenen forma ni consistencia plástica coercible al ull del observador—no del fotógrafo, que d' aquest no 'n parlo ocupantme d' art—sino del observador artista.... Mes, francament, al arribar aquí ja 'm perdo, me sembla que 'ns fiquém pe'ls dominis de la música ó d' una poesia hiperborea que desconech massa pera parlarne gens; pero has de convenir ab mí en que aquets ideals no casan ab el pintor, ni ab el novelista, ni ab el dramaturg, ni ab cap altre *plasticista*. La materia que tú 'ls hi donas se'ls hi fondria com aygua pe'ls dits, no deixántlosi de l' imatge mes qu' un fantasma esblaymat ó indecís, molt semblant á aquelles *ombras* de Strinberg que may despertarán mes interés, ni tindrán mes trascendencia y dret á l' immortalitat qu' una caboria.

Creume á mí, no ploris mes, ni fassis tants escarfalls de l' art de ta rassa. Per qué t' enlluherni un

(Dibuix de O. Junyent.)

¿Pensativa y soleta? Aixó es segú:
está esperant á algú.

GAT LLÀMINER

(Dibuix de R. Miró.)

—Ets lo mateix que 'ls homes; en veient el sucre, ja fas el cap viu.

día ab son modo purament personal de sentir un autor septentrional'quen la llunística moda fa girar los ulls al Nort, creus ¡infelís! qu'aquella es l'única y mes perfecta forma artística que té dret á viure? L'obra d'art no es bona per ser del Nort ó del Sud, ni estar tallada ab el patró dels clàssichs, dels romàntichs, dels naturalistas, ni dels simbolistas; sinó per ser fruyt de tal ó qual geni. L'època, el lloch, el figuri, ni l'etiqueta que li enganxa á l'esquena 'l classificador de sempre, fan la cosa. Y l'exquisitat de l'art ab que 'ns regalém tots els gurmets, ah! no ho creguis, nol no es tampoch aquella panacea que demanas pera consolar al etern remat de que 't vols fer campió. Té 'l paladar grosser.

Tot aixó es sabut y vell, molt vell, ja ho sé. Pero veig que convé recordarho y t'ho recorda ton bon amich

NARCÍS OLLER.

*
**

Desde 'l jorn que 't vaig conèixer no sé 'l que 'm passa per dins; estich frisós y 'm daleixo per tenirte sempre ab mi, porque cada cop que 't miro en tú hi trobo un nou encís.

Recordant tos ulls qu'atrauhen com la negror d'un abán, el somriure dels teus llavis sempre incitants, sempre humits, y tota tú empresonada dessota 'l senzill vestit que ceneix las gregas curvas d'un cos de verge, gentil; las nits plé de angunia passo y si m'adormo per fi, veig la teva imatge en somnis com l'he vista aquesta nit, en que pantejant sentia el teu contacte sublim. Y porque fos, vida meva,

el meu sufriment més viu, tenia acostats els llavis á tos llavis carmesins y abismats tots dos estavam com els peus de Jesucrist, l'un posat damunt del altre y ab el clau clavat al mitj.

QUIMET A.

LA ETERNA TRILOGÍA

POEMET INCOLORO

I

Don Pau es un home d'uns seixanta anys, més que menos.

Es molt rich.

Se conserva encare solter.

II

Un día pensa en casarse.

Y somnia despert.

Cada día 's mira més al mirall.

No 's troba del tot lleig.

III

Una tarde de Juliol; passejantse per una hisenda que té á Pratflorit, va veure á una mossa.

Es diu María; jova, guapa, garrida.

Pensa ferla sa muller.

Al cap de poch días se realisa 'l casament.

IV

Tot marxa com una seda.

Ell viu molt tranquil.

Ella viu molt satisfeta.

V

La María té un cosinet que 's diu Lluís.

Aquest cada día va á veure á la María.

Y fins juga á cartas ab en Pau.

VI

En Pau:—Es un xicot molt simpátich.

La María:—Y ademés es molt bon xicot.

EPILECH

Una criatura.

ROSSENDO PONS.

FAULA ISÓPICA

LO PALP DEL LLOP

El Llop fa visita
al Llebrer malalt,
y diu, tot palplant:
—¿Hont te fá més dany?
Y'l malalt contesta:
—Hont sento 'l teu palp.

Aquesta fauleta
s'aplica als tirans
quan palpan al poble
que 's troba fatal:
hont la grapa posan
es hont fa més mal.

J. RIERA Y BERTRÁN.

LLIBRES

LLIBRE D' HORAS.—*Devocions íntimas* per ADRIÀ GUAL.

Vels' aquí un llibre que no 's pot dir que tingui molta lletra menuda. Al contrari, 'ls caràcters tipogràfics ab que ha sigut imprés son molt grossos: son lletra de missal... ó més ben dit de *Narro*.

En aquest concepte 'ls noys que van á estudi no tindrán gayres dificultats en llegirlo: encare que si 'l Sr. Gual hagués atinat á posar un guió entre sílaba y sílaba hauria pogut facilitar el medi de confegirlo fins als més principiants. ¿Cóm diantre va deseuidarse n? Ja cal que lo tinga present per quan dega fer la segona edició, que será quan tots els que llegeixin l' obra s' empenyin en entendre lo que vol dir y no deixin el *Llibre d' Horas* fins que ho conseqüeixin. Si s' ho prenen aixís no hi ha dapte que n' espatllarán molts exemplars, y 'l Sr. Gual, si encare es viu, á la volta de alguns sigles, no tindrà més remey que reimprimirlo.

Una cosa 'ns ha cridat l' atenció, y es que quan l' autor del *Llibre d' Horas* escriu en vers li surt prosa, y quan intenta escriure en prosa li surten versos. Aixó es una mica semblant al cas de la brotera de n' Sendil que feya tomátechs.

Y ara no extranyin que 'm prengui á broma un llibre en apariència molt serio, puig fins m' hi arribat á creure que qui á broma se l' ha pres primer es l' inventor dels *Andantes morats*. Y per si encare ho duptavan, aquí va textualment reproduhida una de las pàginas més interessants del *Llibre d' Horas*.

DEDICATORIA

Comensat á últims de Mars de 1898

¡Qué en volen dir de cosas aquests punts suspensius!...
Jo fins me recordo de la sarsuela: puntos suspensivos... más vale callar.

RATA SABIA.

A UN CLAVELL

La frescor de la rosada
d' una nit tota estrellada;
l' oreig que las flors bressoia
com suspir d' enamorada
que al cel ab la pensa vola,
han fet que á punta de dia
quan encare tot dormia
esclatesses y ab ta flayre
com á desfeta ambrosia
embalsameses tot l' ayre.

Allavors natura entera
vestida de primavera
s' ha conmogut voluptuosa,
y ha apuntat l' aba riallera
ab los seus colors de rosa.
Y han despertat las aucellas
á sas impresions novellas,
portant ab dolsas canturias
la vida á las sempre bellas
espessors de las boscurias.

Cel y terra á la vegada
ab ta flayre delicada
s' han conmogut d' alegría,
que hont hi ha clavells hi ha alenada
d' amor y de poesia.

SIMÓN ALSINA Y CLOS.

ESQUELLOTS

Com pot veures en l' anunci que va en la plana corresponent, á primers de la senmana entrant se posará á la venda l' album *MONT-SERRAT Á LA VISTA*, colecció de fotografias de la celebre montanya, tan coneguda y admirada de catalans y forasters.

L' album, ni que 'ns estigui mal el dirho, es una monada. Elegant, ben enquadrernat, ab tapas fetas expressament, y capritxosament lligat ab cordons de seda, son aspecte 'l recomana desseguida.

En quant á las fotografias, totas inéditas, que forman l' album, no pot de manarse mes exactitut ni mes acert en la elecció dels assumptos que representan. Las penyas mes notables, lo santuari, las ermitas, lo carril de cremallera, los punts mes pintorescos... tot está en *MONT-SERRAT Á LA VISTA* tan perfectament reproduhit, que fullejar l' album equival á fer un viatge á la montanya, sense moures de casa.

De mes á mes, lo volúm conté un resúm de la historia del Monastir y una serie d' itineraris pera facilitar las excursions dels visitants, venint á ser per lo tant, al mateix temps que un album artístich, un company tan desinteressat com fidel.

Los numerosos compradors del famós *Barcelona á la vista*, que saben la concienca ab que la casa realisa aquests traballs, podrán dir ab *MONT-SERRAT Á LA VISTA* al davant si aquest album desmereix d' aquell. L' un completa l' altre: en *Barcelona á la vista* donguerem un testimoni d' afecte á la capital de Catalunya; en *MONT-SERRAT Á LA VISTA* hem volgut dedicar un tribut artístich á la mes famosa montanya de la regió.

Per acabar, y aixó es potsar lo mes im-

FIGURAS DEL TEMPS

(Dibuix de M. Moliné.)

Lo senyor don Primavera,
mirall d' homes elegants.

portant, lo nou album, que surt tot d' una vegada, formant un sol volúm, valdrà únicament *dos pesetas*.

¿Pot ferse mes per aquest preu? Al públich toca jutjarho.

Son en gran número 'ls arcaldes de barri que han presentat la dimissió del càrrech que 'ls havia conferit lo Doctor Robert, alegant que al acceptarlo 's figuravan que havia arribat l' hora de la regeneració, y que ara 's troban ab que 'l Doctor Robert no va en lloch.

Lo mes singular es que totes las dimissions están redactadas exactament en los mateixos termes.

Lo qual vol dir que 'ls arcaldes de barri deuen servirse tots ells del mateix memorialista.

Cosas que passen á Barcelona.

Diuenje á la nit va morir en un miserable pis del carrer de l' Aurora una pobra criatura acabada de neixer. Careixent en absolut de recursos la familia de la difunta, succehí que 'l dimecres, es á dir 70 horas després de la defunció, lo cadáver estava encare sense enterrar.

¿Comentaris?

No se me 'n acut sino un, y es que al cap-de-vall la criatura va fer molt bé en anarse'n del mon en lo moment de naixer. Si bé 's considera, no val la pena de viure en una ciutat tan ben administrada com la de Barcelona, ahont los cadáveres dels pobres poden permaneixen unas 70 horas sense enterrar per falta de recursos.

¿No li sembla Doctor Robert?

En moltes produccions del esperit humá passa lo mateix, pero principalment en las produccions musicals.

El geni original de un home, posantse en tortura, las crea, y quan espera 'l triunfo degut á son esforç, se troba ab una multitud sorpresa, extranyada, y contrariada, que diu:—¡Vaya una *latal*... ¡Si s' haurá figurat aquest mestre que 'ns podia pendre per una colla de criaturas!...

Aixó li va passar á Bizet ab sa preciosa *Cármén*. Els filarmónichs de París no 'l varen entendre, y aqueix desdeny va precipitar la seva mort.

Lo mateix acaba de succehir ab Emmanuel Chabrier, un compositor de la moderna fornada, dotat de un gran talent, que va morir jove y sense lograr que sas óperas *Gwendoline* y *Roi malgré lui* arribessin á interessar al públich.

Ara s' ha posat en escena á l' Opera de París lo drama musical *Briséis*, del qual no tingué temps d' escriure sino l' acte primer, y 'l triunfo del compositor ha sigut colossal.

Avuy tothom proclama á Chabrier com un dels grans talents musicals de la nostra época. Los mateixos que ab la seva indiferencia van abreviarli la vida, ara exclaman:—¡Quina llástima que vaja morir tan jove!...

Y si acaban per erigirli una estàtua, com aixís se projecta ferho, en Chabrier, desde l' altre mon, podrà dir:

—Ab la seva versalitat y ab sa tardana justicia, m' han deixat de *pedra marbre*.

No dirán que 'l Doctor Morgades no 's prepari per inaugurar dignament las sevas funcions de bisbe de Barcelona.

Un dels seus primers actes va ser concedir un artístich jerro de porcelana esmaltat al Real Club,

com a premi de una de las regatas del passat diumenje.

Lo que dirá sens dupte 'l bisbe nou:

—La Iglesia está simbolizada per un barco; pescadors sigueren alguns apóstols, entre ells Sant Pere.... Per lo tant ¡viscan las regatas!

Propaganda catalanista:

«CANTIS D' ESTIU

»pera refrescar l' aygua. Acaban d' arribarne 5,000, »decorats ab l' escut de Catalunya y lema:

»VISCA CATALUNYA LLIURE

»Sols costan mitja pesseta y 's portan á domicili.»

¿Qui será 'l catalanista
tan agarrat ó ximplet,
que sols per mitja pesseta
no vulgui *beure á gale!*?

A pesar de que 'ls cantis catalanistas son de terrissa, y ja es sabut que aquests cantis tant y tant van á la font que al últim se trencan.

A La Bisbal s' ha declarat una *huelga* originalíssima: la *huelga* de las *Hijas de María*.

Sembla que per haverse donat certas preferencias á una senyoreta de la congregació, las demás van negarse resoltament á cantar durant lo mes de maig.

Ara no mes falta que per fer cara al contratemps y fastidiar á las *huelquistas*, s' organisi á La Bisbal un cos de *Hijas de María*, esquirolas.

La qüestió dels sombreros al teatro s' acaba de resoldre en la ciutat de Atenas de una manera bastant radical.

Lo ministre del Interior, sense pararse en *chiquitas*, va expedir un decret prohibintlos... y 'ls resultats van tocarse prompte.

L' ordre del ministre 's va veure obehida per totes las senyoras menos una. La tal se presentá al Teatro de l' Opera ab un barret tremendo, alt com la torre de una fortalesa, tota plena de llacsos y nius de aucells.

Apenas va pendre assiento en la corresponent butaca s' hi dirigiren los agents de l' autoritat, invitantla á descubrirse ó á anarse'n del teatro. Y ella com si li *parlessin en grech* (l' idioma del país) se 'ls mirava somrient, donant mostrás de no entendre'ls.

Es lo qu' ella devía pensar: á una senyora tan ben vestida com jo no es possible tréurela de un teatro á empentas, ni á pes de brassos.

Y en efecte: allí varen deixarla disfrutant de la funció y privant de disfrutarla al infelís que s' esqueya assegut al seu darrera.

Pero l' endemá rebía una papeleta de citació, y en judici verbal, era condemnada á quinze días d' arrest, per ultrajes á la policia en l' exercici de las sévas funcions.

Lo magistrat al comunicarli 'l fallo sembla que li va dir:

—Per anar á la presó á cumplir la pena no hi ha inconvenient que usi 'l mateix sombrero que va posarse per aná al teatro, si es que aixó ha de reportarli algún consol. Pero quan vegi á algú de la policia, sobre tot no rigui.

Aquí tenen als fideuhers de Valladolid que han celebrat un *meeting* y han elevat una exposició al govern, demanant que no 's concedeixi autorisació

UN POETA QUE PLEGA

(Dibuix de M. Moliné.)

—Penjém l' eyna. La caló ofega la inspiració.

als frares de la Trapa instalats á Venta de Baños per establir una fàbrica de pastas.

Ha succehit lo que tothom temia ab els ditxosos frares.

S' estableixen per tot arreu y 's fican en tals competencies ab todas las arts é industrias, que havent comensat per apoderarse de l' ensenyansa, si aixó dels fideus els hi va bé, acabarem per trobantse'ls hasta á l' escudella.

Ha mort á París *Francisque Sarcey*, lo gran periodista, que per espay de 40 anys venia portant la batuta de la critica literaria y de teatros. A Fransa li deyan carinyosament: l' *Oncle*, considerantlo tothom com de la familia.

Possehia en alt grau la claretat de judici y la facilitat d' expressió, unidas á una gran amenitat d' istil y á una dossis extraordinaria de sentit comú. Aixó feya que siguessen llegidas sempre ab delicia las sevas crónicas, ab las quals contribuia á difundir l' ilustració y l' bon gust entre la massa del públich.

Sarcey havia sigut professor oficial. Sos primers articles publicats en un periódich de provincias, li proporcionaren alguns disgustos, pel caràcter independent qu' en ells se revelava. Los centres superiors no podian perdonarli certs atreviments, y en aquesta situació s' resolgué á deixar lo professorat per dedicarse exclussivament al periodisme, ab lo qual en rigor no féu mes que ampliar la seva cátedra. Per espay de 40 anys ha tingut per alumno devot, atent y considerat á tot un poble.

Parlém una mica de la próxima professó de Corpus.

Se m' assegura que s' están fent grans preparatius perque resulti molt lluhida.

En primer lloch se convidará 'ls gremis á assis-

tirhi... y ja veurán com de la necessitat de que vajan á la professó, pendrán peu els catalanistas per emprendre una campanya enérgica en favor de las corporacions gremials.

En segon lloch ja s' ha trobat una mula blanca, que, segons un periódich será la mula de respecte pel capellá que porti la bandera de Santa Eularia. ¡Y jo que 'm figurava que l' progrés modern influiria en las professóns com influheix en los tranvías!... Confesso que anava equivocat: la tracció eléctrica acabarà ab las mulas del tranviá; pero no ab la mula blanca de la bandera de Santa Eularia.

Los gegants mereixen capítul apart.

Lo Corpus no sería cumplert si deixessin de sortir l' Hereu y la Pubilla.

Ja 'ls están apariant perque pugan presentarse á lluhir lo garbo per aquests carrers de Déu. Ella rumbejará un vestit á la *derniere*, nou de trinca; ell en cambi, portará l' de sempre, corresponent al gust de l' Edat Mitja, y mes ó menos surgit y apedassat.

Estrambótica parella matrimonial la que forman els dos elevats personatjes. Entre la gegantesa vestida segons l' últim figurí y l' gegant ab el vestit vell y antiquat hi median cinch sigles.

L' Hereu ab aquella cara de amohinat que té sembla que digui:—Ja ho veyéu barcelonins: fa cinch sigles que 'm descrismo treballant, perque la meva marcolfa pugá estrenar un vestit nou cada any.

Un inspector visita un internat de alumnos assistint al refetó á l' hora del ápat.

Tots los colegials están parlant en veu alta y ab gran animació.

L' inspector extranyat, pregunta al director del colegi:

—¿Es á dir que 'ls deixa enrahonar mentres dinan?

—Sí, senyor—respon el director—Aixís no meniant.

SIMBOLISME

(Dibuix de M. Moliné.)

¡De lo que s' enamoran els homes!

LIRICH

De las companyas madrilenyas que venen al estiu á visitar nos aquest any ha sigut la primera en rompre l' foch la del *Teatro de la Comedia*, quals elements principals son la parella Cobeña-Thuillier.

Va comensar dissapte ab molta fortuna veyentse lo teatro plé á vessar. La comedia de Shakespeare: *La fiorella domada*, que ja era coneguda, signé interpretada ab carinyo, rebentla l' públich ab extraordinaria complacencia.

TIVOLI

Cada nit continuan contantli al públich el *Cuento de hadas*, presentat conforme varem dir, ab verdadera magnificencia.

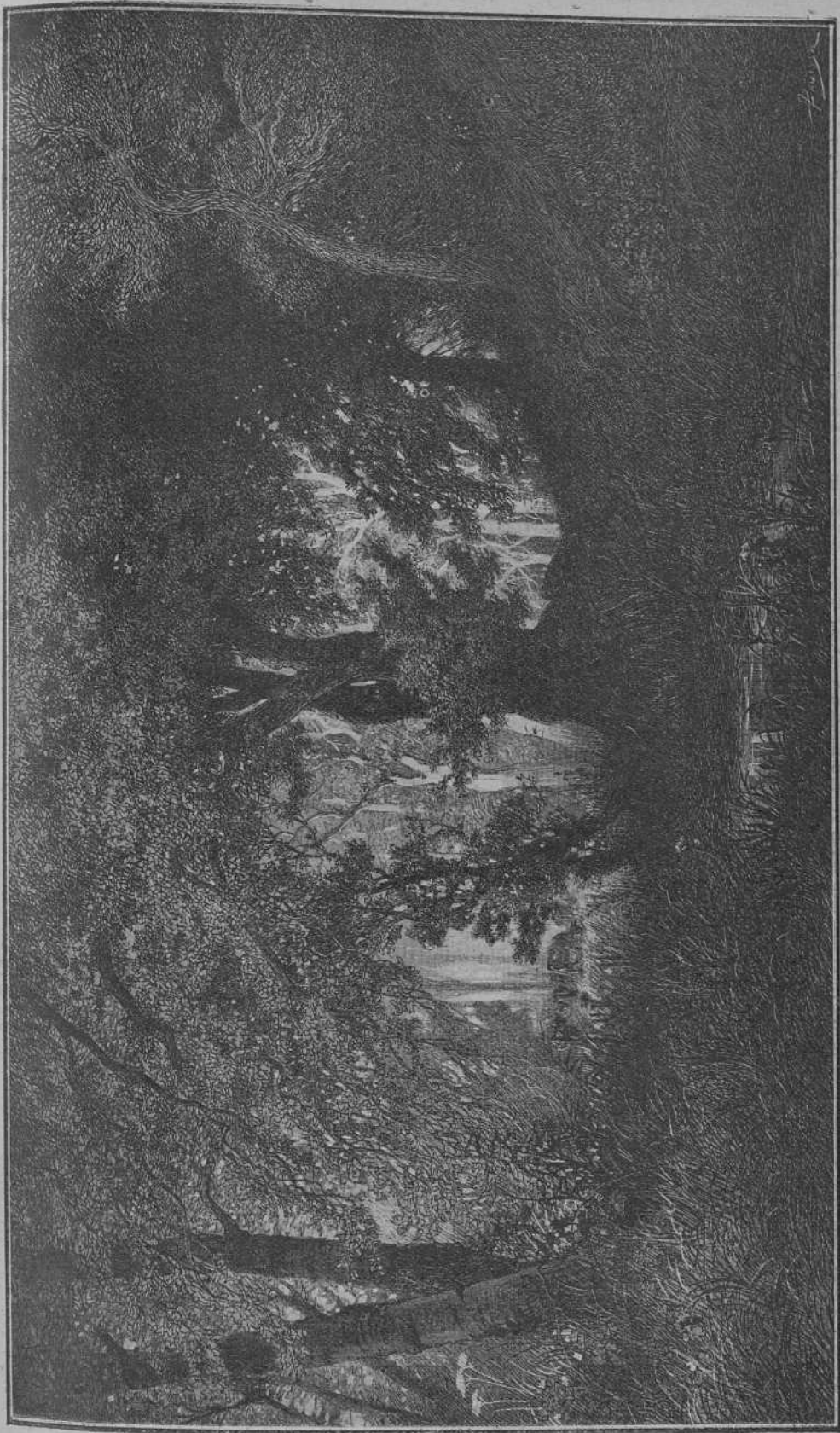
Y l' espectacle ha cobrat encare major atractiu ab l' intervenció de la garbosa primera bailarina Srta. Monroc, que ab sa habilitat coreogràfica y sa hermosura dona reals als bonichs balls del espectacle.

NOVEDATS

L' opereta *Le timbale d' argent*, música del mestre Vas-sour, lletra de Jaume y Noriac no es esp cosa del altre mon ni molt menos: se sembla á moltas altres produccions del género, la música italianaja bastant, y en son conjunt l' obra peca d' antiquada.

Tot lo contrari hi ha que dir de *Les p'tites Michu*. Passant pel convencionalisme del assumpto, aquest está desarrrollat ab destresa y dona lloch á un bon número de situa-

PAYSATJES CATALANS

Un bosc centenari.

(Dibuix de J. Pallissa.)

cions entretingudas y de quadros vistosos, gracias als trajos de primers de sigle que vesteixen los personatjes.

Lo mes notable de aquesta producció es, sens dubte, la música. Ab ella se'ns ha donat a conèixer un mestre de veras, Mr. Messenger, que te qualitats de sobra per escriure alguna cosa més que senzillas operetas. Rich en motius apropiadíssims a las situacions, sab colorirlos ab tots los encisos de una instrumentació plena de galanura. La nota típica de aquest compositor es la delicadesa y la distinció. Fuig dels efectes ruidosos, perque no 'ls necessita qui com ell ne te prou pera sobressortir ab los primers de son art exquisit.

En l'execució 's distingiren las Sras. Edeline y Lemaire; lo barítono Majurel, y 'l característich Crétot, que ab la Sra. Echaud y 'ls Srs. Dalbrey y Gabel, contribuïren al bon éxit de la representació.

CATALUNYA

Crech que tot Barcelona desfilará per l' *Eldorado*, acudint a veure *Le ballet volant*.

Es realment un espectacle hermós el que ofereixen en l'exercici coreogràfic qu'executan las set senyoretas vienesas dotadas de una plástica que res deixa que desitjar.

D'ellas se pot dir que no tocan de pens a terra. elevant-se suauement per l'escena, talment com si vollessin, en fastuosas y artísticas combinacions, que realsan los matisos dels trajos ab que marcan sas formas, degudament aparellats. Encare que 'ls seus vols son deguts a un mecanisme, ni aquest se descubreix, ni 's present, gracias a la varietat dels moviments qu'executan, y a lo bé que posan las set figuras quan s'elevan ó fendeixen l'escenari.

Es inútil dir que 'l públich contempla ab verdadera delicia un espectacle tan vistós y atractivol.

PREPARATIUS

Dintre de poch inaugurará sas funcions en lo *Tivoli* la companyia d'òpera espanyola y sarsuela que ha tingut a València un éxit colossal.

Obra de debut: *Curro Vargas*, lletra de 'n Dicenta y en Paso, música del mestre Chapi.

A *Novedats* hi va la companyia còmica del *Teatro Lara* de Madrid, després de la qual se posará en escena 'l drama *Cirano de Bergerac*, pel qual s'están pintant espléndidas decoracions.

Al *Jardi espanyol* hi tindrem una companyia de sarsuela, baix la direcció del mestre Pérez Cabrero; y al *Nuevo Retiro*, un'altre companyia també de sarsuela, ab la base de 'n Pinedo y la Fernani.

Per últim, a primers de mes treballará al *Eldorado* la companyia de opereta italiana de Césare Gravina, en la qual, entre altres artistes de mérit, hi figuran las germanas Tani, de las quals ne conserva tan excelents recorts el públich de Barcelona.

N. N. N.

SOLUCIONS

A L'INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Can-de-la-ri-a.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Rica—Cria.*
- 5.ª GEROGLIFICH.—*Per grans deserts al Africa.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Prima un signo la primera,
la dos per alimentá,
un vegetal dos-tercera
y 'l Tot poble catalá.

JOAN ROCAVERT.

ANAGRAMA

Un tot avny a la tarde
m'ha demanat caritat
y un total que a má tenia
perque 'l menjés li he donat.

LA CANYA

TRENCA-CLOSCAS

S. D. RAMÓN ANDREU PALETA

Formar ab aquestas lletas degudament combinadas lo nom de una localitat catalana.

UN 13 ANTI-FATALISTA.

QUADRO

. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .

Primera ratlla vertical y horisontalment: verb que fa mal.—Segona: nom de dona.—Tercera: tot home ne té.—Quarta: nom de dona.—Quinta: verb de gat.

Dos FORNERS.

CONVERSA

- ¿Que no sab avi la noticia que li porto?
- Quina noticia?
- Que aquest mes llicencian al nostre cusí.
- Me 'n alegro: ¿y ahónt es ara?
- Ja li he dit avants: búsqubo y ho trobará.

UN GAT DEL HOSPITALET.

GEROGLIFICH COMPRIMIT

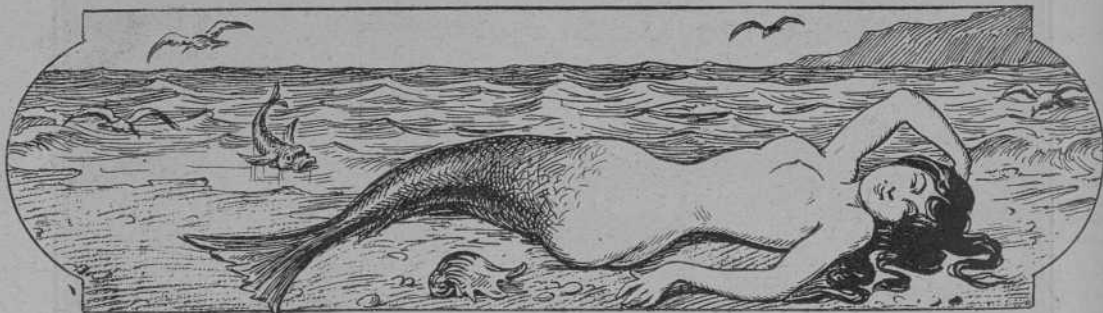
DI

R. HOMEDES.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

LA SIESTA DE LA SIRENA

(Dibuix de M. Moliné.)

¡Quina vida, si durava!

ANTONI LÓPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2.

FLORES DE ESTÍO DEL INMORTAL JOSÉ ANSELMO CLAVÉ

Un elegante tomo en 8.º encuadernado en tela, Ptas. 4.

Obras de C. GUMÁ

Van publicadas 59 obras d' aquest popularíssim autor festiu; l' última publicada porta per títul:

LO LLIBRE DE LAS CENT VERITATS

Preu 2 rals.

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros, publicadas en tomos de unas 200 páginas en 8.º menor con elegantes y variadas cubiertas en colores.

Han salido á luz 66 tomos

ÚLTIMO PUBLICADO

PAMPLINAS

DEL CHISPEANTE ESCRITOR **VITAL AZA**. PRECIO 2 REALES

BARCELONA A LA VISTA

Album de 192 fotografías de la capital y sus alrededores, encuadernadas con artística cubierta en tela y planchas doradas.

Precio de la obra completa, Ptas. 8.

TARJETAS POSTALES con vistas de edificios, sitios pintorescos y escenas de la fiesta de toros.

10 céntimos una. La colección completa de 20 tarjetas Ptas. 1'50.

MONTSERRAT A LA VISTA

A primeros de la próxima semana

MONTSERRAT Á LA VISTA

ALBUM DE FOTOGRAFÍAS DE LA CÉLEBRE MONTAÑA

CON UN RESUMEN HISTÓRICO, ALGUNOS ITINERARIOS Y OTRAS INDICACIONES ÚTILES AL VIAJERO

Un magnífico album, encuadernado con tapas decorativas, tiradas en negro y metal, y adornadas con cordones de seda.

MONTSERRAT Á LA VISTA constituye el más hermoso resumen de las innumerables bellezas de la famosa montaña catalana. Es un recuerdo para el visitante y un guía para el excursionista.

2 pesetas **MONTSERRAT A LA VISTA** 2 pesetas

Saldrá á primeros de la semana próxima.

MONTSERRAT A LA VISTA

MONTSERRAT A LA VISTA

MONTSERRAT A LA VISTA

IDILI RUSTICH

L' amor á montanya.

(Dibuix de M. Moliné.)